

УДК 636.4:636.05:338.432

Петренко М. О.

Полтавська державна аграрна академія

ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ СВИНЕЙ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Досліджено основні чинники, які зумовлюють рентабельність виробництва свинини від чистопородних та гібридних свиней м'ясного напрямку продуктивності. Встановлено, що використання гібридних свиней в умовах промислового виробництва економічно більш ефективно, ніж чистопородних. Найвищу рентабельність – 41,35% одержано при відгодівлі гібридних свиней, одержаних від схрещування маток породи ландрас із кнурами лінії Maxter.

Ключові слова: виробництво свинини, інтенсивність росту, свині, рентабельність.

Постановка проблеми. Формування ринкових відносин у галузі свинарства України зумовлює формулювання кінцевої комплексної мети щодо поліпшення продуктивності тварин в досягненні максимальної їх прибутковості, що забезпечить конкурентоспроможність і ринкову привабливість галузі до інвестування капіталу. Останнім часом в Україні виробництво свинини здійснюється на промисловій основі, яка включає поточність й рівномірність виробництва продукції, раціональне використання основних фондів та робочої сили. Ефективність виробництва свинини визначається її собівартістю, зокрема, витратами праці й корму, які у свинарстві досягають до 75% усіх витрат. Іншим важливим показником економічної ефективності виробництва свинини є рентабельність. Безперечно, підвищення інтенсивності росту тварин, що забезпечує в кінцевому результаті одержання додаткової валової продукції та прибутковості виробництва продукції, узгоджується не лише із рівнем годівлі й підвищенням середньодобових приростів, а й генетичною обумовленістю свиней. Загальновідомо, що свині різних генотипів мають неоднакову здатність до швидкості відгодівлі, тому пошук порід чи гібридів, які при однакових умовах утримання й годівлі проявляють вищу продуктивність, а отже – й рентабельність галузі. Це є актуальною проблемою сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз господарств з високим та низьким рівнем рентабельності показав, що висока ефективність перших підприємств на 60% визначається вищими показниками відгодівельних ознак свиней [1]. Так, збільшення середньодобових приростів живої маси свиней від 550 до 651 г і вище забезпечує зниження загальних витрат на голову на 23,3 % та сприяє збільшенню чистого прибутку у 2,4 рази. Одночасно збільшення кількості корму тваринам у середньому на 0,35 кг підвищує середньодобовий приріст однієї голови на 100г і сприяє скороченню тривалості відгодівлі свиней на 20 днів, що в сумі призводить до зниженню загальних витрат та одержання додаткового прибутку.

Відгодівля свиней різного напрямку продуктивності вітчизняної та зарубіжної селекції в умовах промислового господарства при високому рівні їх годівлі переконливо вказує на економічну ефективність використання гібридних свиней зарубіжної селекції, які при однакових умовах утримання й годівлі показали вищі середньодобові прирости й швидше досягли живої маси 100 кг. Висока інтенсивність росту гібридного молодняка, порівняно із чистопородними тваринами, забезпечила їм рентабельність виробництва свинини на рівні 52,6%, що вище на 26,7% від чистопородного молодняка миргородської породи та на 11,3% – великої білої породи [2].

Значне підвищення відгодівельних і м'ясних ознак у нащадків забезпечує використання свиней породи ландрас, особливо при їх схрещуванні з генотипами аналогічного напрямку продуктивності. Проте і серед різних варіантів схрещування свиней цієї породи отримують нащадків, які за економічною ефективністю не є рівноцінними, а отже потрібно в конкретних умовах проводити пошук та підбір найбільш високопродуктивних батьківських форм, що сприятимуть одержанню додаткової валової продукції [3; 4; 5].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. З урахуванням значної кількості досліджень, які вказують, що свині по-різному реагують на умови утримання й годівлі, актуальним є виявлення найбільш високопродуктивних гібридів та їх поширення на ринку галузі свинарства, що, в свою чергу, забезпечить рентабельність й конкурентоспроможність галузі, а також економічну незалежність країни на світовому ринку. З огляду на зазначене, не вирішеним можна вважати дослідження основних чинників, що зумовлюють рентабельність промислових господарств з розведення свиней. Тому нами в умовах промислового господарства ФОП «Мартиненко» Полтавської області були проведені дослідження з відгодівлі свиней різних генотипів, одержаних у результаті схрещування тварин породи ландрас, великої білої породи та лінії Maxter. Для проведення досліджень були сформовані 4 піддослідні групи, тварини в яких були розподілені таким чином: I група – контрольна – чистопородний молодняк породи ландрас, II група (дослідна) – ½ (Л х ВВ) (двохпородне схрещування маток породи ландрас з кнурами великої білої породи), III група (дослідна) – ½ (Л х Maxter) (двохпородне схрещування маток породи ландрас з кнурами лінії Maxter) і IV група (дослідна) – ½ (ландрас + велика біла) з кнурами лінії Maxter (трьохпородне схрещування маток (Л х ВВ) х Maxter). Тварини утримувалися в однакових умовах при нормованому рівні годівлі. Відгодівля проводилась до живої маси 100 кг. При цільовій функції оцінки ефективності ведення галузі використовували показник «рівень рентабельності» (відношення суми одержаного від реалізації продукції прибутку до її собівартості, %), що в умовах ринкової економіки визначає її інвестиційну привабливість і перспективи розширення виробництва. В якості можливих чинників впливу враховували вік досягнення тваринами живої маси 100 кг під час відгодівлі, середньодобові прирости, собівартість 1 ц приросту свинини, витрати на виробництво.

Мета статті. Обґрунтувати економічну ефективність відгодівлі свиней різної генетичної цін-

ності з установленням поєднань, що забезпечують нащадкам найвищу прибутковість й рентабельність галузі в умовах промислового виробництва свинини.

Виклад основного матеріалу. Дослідженнями встановлено, що під час відгодівлі свині різних генотипів різнилися між собою за віком досягнення живої маси 100 кг та середньодобовими приростами, що відобразилося у собівартості одиниці їх продукції, кількості одержаної валової продукції, витратах на виробництво, прибутковості та рентабельності. При варіюванні віку досягнення живої маси 100 кг серед піддослідних свиней на рівні 163,6-192,4 днів та середньодобових приростів – 738,8-570,4 г, найкращі показники характерні для молодняка III дослідної групи (генотип ½ (Л x Махтер), а найгірші – IV група (дослідна) – ½ (ландрас + велика біла) x Махтер.

З урахуванням операційних витрат було одержано різну кількість валової продукції при її найбільшій кількості у тварин III дослідної групи – 2,417 т (табл. 1).

Таблиця 1

Ефективність відгодівлі свиней різних генотипів

Показники	Піддослідні групи			
	I	II	III	IV
Кількість тварин у групі, гол	20	20	20	20
Тривалість періоду відгодівлі, кормодні	3592	3466	3272	3848
Середньодобовий приріст 1 гол, г	641,7	702,3	738,8	570,4
Валова продукція, т	2,304	2,434	2,417	2,194
Собівартість 1т продукції, грн.	13524	12894	12734	13981
Витрати на виробництво, грн.	31159,3	31383,9	30778,1	30674,3
Закупівельна ціна 1 т, грн.	18000	18000	18000	18000

Список літератури:

1. Westerloh H. Finanziell unbefriedigend // Landwirtschaftliche, Zeitschrift Rheinland. – 1986. – Bd. 153.11.44. – S. 2754-2756.
2. Пономаренко В. М. Рентабельність виробництва продукції у залежності від продуктивності свиней / В. М. Пономаренко // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2012. – № 12(21). – С. 84-86.
3. Соловьев А. Г. Планирование производства свинины в системе гибридизации свиней Франц-Гибрид / А. Г. Соловьев // Таврійський науковий вісник. – Херсон, 2008. – Вип. 58. – Ч. II. – С. 39-44.
4. Адаменко В. А. Эффективность разведения свиней канадской селекции / В. А. Адаменко, Н. А. Лобан, Р. И. Шейко // Аграрний вісник Причорномор'я. – 2005. – Вип. 31. – С. 65-66.
5. Тимофеев Л. Эффективность гибридизации в свиноводстве в условиях интенсивной технологии / Л. Тимофеев, А. Рябов, Н. Пусыкова // Зоотехния. – 2004. – № 2. – С. 23.

Петренко М. А.

Полтавская государственная аграрная академия

ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СВИНЕЙ РАЗНЫХ ГЕНОТИПОВ**Резюме**

Исследованы основные факторы, которые способствуют рентабельности производства свинины от чистопородных и гибридных свиней мясного направления. Установлено, что использование гибридных свиней в условиях промышленного производства экономически более эффективно, чем чистопородных. Наивысшую рентабельность – 41,35% – получено при откорме гибридных свиней, полученных от скрещивания маток породы ландрас с хряками линии Махтер.

Ключевые слова: производство свинины, интенсивность роста, свиньи, рентабельность.

Вартість валової продукції за закупівельними цінами, грн.	41472	43812	43506	39492
Чистий прибуток, грн.	10312,7	12428,1	12727,9	8817,7
Чистий прибуток на 1 гол, грн.	515,6	621,2	636,4	440,9
Рівень рентабельності, %	33,09	36,14	41,35	28,75

Важливе місце у виробничих витратах займає собівартість 1 ц приросту свинини, яка серед тварин різних генотипів (за цінами 2013 року) становила – 1273,4-1398,1 грн. При цьому питома вага кормів у структурі собівартості була найбільшою. В умовах ринкових відносин важливе значення мають показники прибутковості, які значною мірою і визначають економічну ефективність виробництва. Так, за показниками прибутку на одну реалізовану голову свині генотипу ½ (Л x Махтер) одержали 636,4 грн. прибутку, що на 2,39-30,7% вище, ніж від молодняка іншого походження. Рівень рентабельності відгодівлі нащадків, одержаних від схрещування маток породи ландрас і кнурів лінії Махтер (III дослідна група), склав 41,35%, що на 12,6-30,5% вище, ніж в інших генотипах.

Висновки та узагальнення. Таким чином, результати наукових досліджень щодо економічної ефективності відгодівлі молодняка свиней різних генотипів дозволяють зробити наступні основні висновки:

- рентабельність свиначарства значною мірою зумовлюється генотипом тварин і продуктивністю відгодівельного поголів'я. Висока рентабельність досягається при середньодобових приростах відгодівельного поголів'я на рівні 739 г, віку досягнення живої маси 100 кг – 164 днів.

- в умовах промислових господарств доцільно застосовувати схрещування маток породи ландрас з кнурами синтетичної лінії Махтер, а одержаний молодняк використовувати для відгодівлі та здачі на забій живою масою 100 кг.

Petrenko M. A.

Poltava State Agrarian Academy

THE REASONING OF ECONOMIC USE OF PIGS OF DIFFERENT GENOTYPES

Summary

In this article it was investigated the basic factors that determine the profitability of pork production from purebred and hybrid pigs of meat-direction productivity. It was found that the use of hybrid pigs in industrial production is more effective than use of purebred pigs. The highest profitability – 41.35% was obtained in fattening hybrid pigs which were obtained from crossing Landrace sows with boars of Maxter line.

Key words: pork production, rate of growth, pigs, profitability.